

Tanmenet/követelmények

Atalanta Üzleti Szakközépiskola, Gimnázium és Szakiskola

Budapest, Jázmin u. 10, 1083

11-12. osztály

Idézet a honlapról:

Művészetek / dráma 11. és 12. évfolyam

- Egy dramatikus néphagyomány előadása kb 10 percben
- Koreografált előadóművészeti stílus bemutatása
- Mozgásos, improvizációs tánc előadása
- Egy dramatikus cselekmény elemző megbeszélése

http://kerettanterv.ofi.hu/12_melleklet_felnott/index_felnott.html

A művészetek vizsga alap témái a kerettantervben foglaltak szerint, a tanulókkal egyeztetve, a tanár által meghatározott formában történik. Fentebb választható, gondolatindító témakörök vannak.

11. osztály – 18 óra (9 alkalom)

12. osztály – 32 óra (16 alkalom)

Idézet a kerettantervből:

MŰVÉSZETI ISMERETEK – DRÁMA ÉS TÁNC

A dráma és tánc tanítása művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése.

A dráma és tánc kreatív folyamata hozzájárul a tanulók ön- és társismeretének gazdagodásához, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

A tárgy közműveltségi tartalmai, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységközpontú, gyakorlati képzés során sajátíthatók és végezhetők el.

A dráma és tánc metodikája, tematikájának felépítése a korosztálytól, a csoport adottságaitól és képzettségétől, valamint a helyi nevelési-oktatási céloktól függően változik.

A kerettanterv az adott iskolaszakaszokra adja meg a fejlesztési tartalmakat, hozzárendelt óraszámokkal. Ezeknek csak a 90%-a kötött, míg a fennmaradó 10% szabadon tervezhető.

A tantárgy tanításának legfontosabb célja a színház- és drámatörténeti, a színház- és drámaelméleti ismeretek elsajátítása aktív dramatikus tevékenységek által, a már meglévő formanyelvi, dramaturgiai, drámajátékos ismeretek rendszerezése, értelmezése, valamint a biztos kifejezőkészség kialakítása. Fontos a megfelelő értelmezői eszköztár tudatos és adekvát használata, illetve a kortárs kultúrával kapcsolatos tájékozottság kialakítása. A szaktanár döntése szerint meg kell teremteni a részvétel vagy közreműködés feltételeit a produkciós munkában, illetve fel kell készülni az érettségi vizsgára.

Jelen tanmenetben az Atalantába járó diákok igényeihez igazodva elsősorban az alábbi fejlesztési területekre koncentrálnak:

- az *erkölcsi neveléshez* kapcsolódnak a dráma és tánc tanulása során felvetődő kérdések és problémák, amelyek segítenek a tanuló számára eligazodni az őt körülvevő világban. A tevékenységek során megtapasztalja, hogy cselekedeteiért és azok következményeiért felelősséggel tartozik, és fejlődik az igazságérzete. Ezzel a dráma és tánc hozzájárul a tanulók társadalmi beilleszkedéséhez.
- az *önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése*, valamint a *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területéhez kapcsolódva a dráma és a tánc oktatása erősíti az alkalmazkodóképességet és az érdekérvényesítéshez szükséges kompetenciákat. A drámajátékon keresztül a diákok képessé válnak több szempontból is értékelni és megmutatni egy-egy helyzetet. A megbeszéléseken teret és segítséget kapnak, hogy önálló véleményüket megfogalmazzák, tapasztalatot szereznek önmaguk és társaik tevékenységének elemző értékelésében, s képessé válnak mások munkájának elismerésére, tiszteletére.
- A figyelem összpontosítására szolgáló különféle koncentrációs és lazító játékok és tevékenységek segítik a *testi és lelki egészségre nevelést*.
- Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésében a dráma és tánc tantárgy jelentős szerepet játszik. A tanuló verbális és nem verbális kommunikációs játékokban vesz részt, ezáltal az önkifejezés számos formáját tapasztalja meg, képessé válik érzéseinek és véleményének kifejezésére, valamint a saját és mások tevékenységének értékelésére is. Tisztább, érthetőbb, artikuláltabb beszédre, világos, adekvát nyelvhasználatra nevelnek a dramatikus játékok.
- A *szociális és állampolgári kompetencia* fejlesztéséhez hozzájárul, hogy a tanuló lehetőséget kap más kultúrák sokszínűségének megismerésére. Különféle élethelyzetek modellezésén keresztül a diák gyakorolja a társainak való segítségnyújtást, megtapasztalja, hogy azoknak a kisebb és nagyobb közösségeknek a működése, melyekben mozog, az ő felelőssége is. Képes megfogalmazni véleményét és elfogadni mások érvelését.
- A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kultúra* területét erősíti, hogy a tanuló életkorának megfelelő helyzetekben, tapasztalatait felhasználva és azokra reflektálva, azokat újragondolva mérlegel, döntéseket hoz, felméri döntései következményeit. A drámaórákon mindezt a gyakorlatban, védett környezetben tapasztalhatja meg.
- Az *esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőképességet* fejlesztik a befogadást és a kifejezést segítő játékok, dramatikus tevékenységek. A tanuló képessé válik

színházi, táncszínházi, zenés színházi alkotások értelmező-elemző befogadására. Érdeklődése felkelthető a kortárs kulturális élet, rendezvények iránt.

- A *hatékony, önálló tanulás* elsajátítását segíti, hogy a diák részt vesz nagy- és kiscsoportos tevékenységekben, és vállal egyéni tevékenységeket is. Megtapasztalja saját készségeit és képességeit, felismerheti, miben kell még fejlődnie.

A tantervet elsősorban a nappali munkarendben dolgozó felnőttoktatási programokban javasolt. Esti és levelező munkarendben a csoport/osztály érdeklődésével találkozó elméleti jellegű anyagrészek feldolgozását ajánlják.

11. évfolyam

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének mérése	Órakeret N: 1 óra E: 1 óra L: 1 óra
Javaslat	A tanár által meghatározott formában, a tanulókkal egyeztetve.	

Tematikai egység	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret N: 4 óra E: 2 óra L: 2 óra
Előzetes tudás	A kontextusnak megfelelő nyelvhasználat. A társak iránti bizalom. A kommunikációs csatornák ismerete (vokális, verbális, nem verbális). A mozgáskultúra és a mozgásos kommunikáció alapfokú ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanulók önkifejezési készségének fejlesztése, megnyilatkozásaik bátorítása, együttműködésük erősítése. A kommunikáció különböző típusainak ismerete és a szituációhoz illő használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Koncentrációs és lazító gyakorlatok. Ön- és társismereti gyakorlatok (pl. ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok). Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly- és bizalomgyakorlatok. Verbális és nem verbális kommunikációs gyakorlatok: szándékos és tudatos nyelvi választások, kifejezésmódok felismerése és használata dramatikus tevékenységekben. Egyéni jellemzők (pl. stílus, karakter, státusz, érzelem) ábrázolása nyelvi és gesztusnyelvi eszközökkel. A konkrét és absztrahált mozgás közötti különbség tudatosítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koncentráció, stílus, hangulat, érzelem.	

Tematikai egység	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret N: 8 óra E: 3 óra
------------------	--	----------------------------------

		L: 3 óra
Előzetes tudás	Az alapvető színházi műfajok felismerése. A színház egyes jelentésteremtő eszközeinek felismerése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Különbőféle színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és a dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalmak használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Dramatikus tevékenység: különböző formanyelvi elemek összefűzése, egymásra építése a kívánt tartalom kifejezése érdekében. A színpadi hatáselemek, egyes színházi stílusok, színházi műfajok jellemző jegyeinek azonosítása és alkalmazása saját dramatikus tevékenységekben. Különböző dramatikus és színházi elemek alkalmazása az improvizációkban és jelenetekben, a figurateremtés folyamatában. A dramatikus tevékenységek megbeszélése során a dramatikus eszközök és a színházi formanyelv elemeinek értelmezése a tanult szakkifejezések alkalmazásával.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrités, feszültség, fókusz, szimbólum.	

Tematikai egység	Történetek feldolgozása	Órakeret N: 6 óra E: 5 óra L: 5 óra
Előzetes tudás	Részvétel történetek, élmények dramatikus feldolgozásában. Művészeti alkotások feldolgozása jelenetalkotással.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az érdeklődés felkeltése a kultúrtörténet, történelem iránt. Dramatikus eszközök tudatos alkalmazása események, művészeti alkotások feldolgozásában, megjelenítésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Irodalmi művek részleteinek vagy egészének feldolgozása drámás eszköztár/dramatikus tevékenységek alkalmazásával. Különböző művészeti ágakhoz tartozó műalkotások irodalmi és/vagy filmes és/vagy dramatikus és/vagy mozgásos adaptációja. Mindennapi történetek, érzések, élmények feldolgozása drámajátékos tevékenységformákkal. A célirányos helyzetértékelési és döntési képesség fejlesztése a történetek feldolgozása során.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dramatizálás, szituáció, motiváció, történet, cselekmény, adaptáció.	

Tematikai egység	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret N: 8 óra E: 4 óra
-------------------------	---------------------------------------	---

		L: 4óra
Előzetes tudás	Különböző művészeti alkotások dramatikus tevékenységen keresztül történő feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek. Színházi előadások megtekintése alapján a befogadó/értelmező képességek fejlesztése.	

A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Színházi előadások elemzése színházi fogalmak alkalmazásával. Előadások dramatikus eszközökkel történő feldolgozása.	
--	---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, ennek hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásainak) megtekintése. Előadások elemzése az élmények befogadását elősegítő dramatikus tevékenységformákkal. A színészi, rendezői, dramaturgiai és egyéb tervezői munka alapszintű elemzése. Színház- és drámaelméleti ismeretek megalapozása a látott előadásokhoz kapcsolódóan (pl. a drámai műnem jellegzetességei, dramaturgiai alapfogalmak, a színházművészet összművészeti sajátosságai). Egyszerűbb tánc- és mozgásszínházi műfajok felismerése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dramaturgiára, szcenikára, színészi játékokra vonatkozó legfontosabb alapfogalmak a szaktanár választása szerint.	
--------------------------------	---	--

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret N: 4 óra E: 2 óra L: 2 óra
Javaslat	Az előző témakörökben tárgyalt ismeretek elmélyítése, a más művészeti ágakhoz köthető kapcsolódási pontok felismerése, értelmezése.	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének mérése	Órakeret N: 1 óra E: 1 óra L: 1 óra
Javaslat	A tanár által meghatározott formában, a tanulókkal egyeztetve.	
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanulók képessé válnak a pontos önkifejezésre, a mások előtti megnyilatkozásra és együttműködésre. Növekvő intenzitással és mélységgel vesznek részt szerepjátékokban, csoportos improvizációkban. Tudatosan és kreatívan alkalmazzák a megismert munkaformákat. Képessé válnak a megismert dramaturgiai fogalomkészlet használatára. Képesek színházi előadások dramatikus eszközökkel történő feldolgozására. Ön- és társismeret fejlődése. Tájékozottság egyes kortárszínházi irányzatok területén. A szaktanár döntése szerinti színház- és drámaelméleti, színház- és drámatörténeti ismeretek elsajátítása.	

12. évfolyam

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret N: 1 óra E: 1 óra L: 1 óra
Javaslat	A tanár által meghatározott formában, a tanulókkal egyeztetve.	

Tematikai egység	Színház- és drámaelmélet	Órakeret N: 6 óra E: 6 óra L: 3 óra
Előzetes tudás	Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása. Ismerkedés a különböző színházi irányzatokat képviselő előadások sajátosságaival.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) értő alkalmazása. Művészeti alkotások (pl.: drámairodalom, színházi előadások élőben és felvételnél) értő elemzése. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítás. A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismerete.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Színház- és drámaelméleti ismeretek: <ul style="list-style-type: none"> – A drámai műnem sajátosságai. – A dráma szerkezeti felépítése. – Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. – A színházművészet mint ösztönművészet sajátosságai (a különböző művészeti ágak eszközeinek használata, az előadás vizuális és akusztikus eszközei). – Színházi műfajok. – Színházi szakmák (pl. a színész, a rendező, a dramaturg, a scenikus, a koreográfus és alkotótársaik művészete, az előadás létrehozásához szükséges színházi mesterségek). – Az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek felismerése. – Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások megtekintése. A látott előadások értő elemzése. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dialogus, monológ, konfliktus, feszültség, fordulat, késleltetés, jelenet, kép, szín, felvonás, szerkezet, történet, cselekmény, szituáció, szerep, színpadi tér és színpadi idő, katarzis, tragédia, komédia, realista színjáték, zenés színház, tánc- és mozgásszínház.	

Tematikai egység	Színház- és drámatörténet	Órakeret N: 6 óra E: 6 óra L: 2 óra
-------------------------	----------------------------------	--

Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti, színház- és drámaelméleti ismeretek a szaktanár döntése szerinti mennyiségben, a választott érettségi vizsgára való felkészülés függvényében. Tájékozottság egyes kortárszínházi irányzatok területén. A társművészetek szerepe a kortárs színházi előadásokban. A színház összművészeti jellege. Egyes tánc- és mozgásszínházi formák ismerete.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A színházművészet és a dráma szaknyelvének értő alkalmazása. Színházi és drámai alkotások (pl.: drámairodalom, színházi előadások élőben, felvételtől, képről) értő elemzése. A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak megismerése. A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása. A dráma és a színjáték műfaji sajátosságai és helye a dráma- és színháztörténet korszakaiban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Egyes színház- és drámatörténeti események, korszakok, alkotók, alkotások feldolgozása a szaktanár döntése szerint az alábbi témakörök alapján: <ul style="list-style-type: none"> – A XIX–XX. századi magyar színház és dráma: egy-egy korszakalkotó színházi műhely (javasolt pl. Nemzeti Színház), néhány kiemelkedő drámaíró és műveik (javasolt: pl. Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Molnár Ferenc, Örkény István), néhány jelentős színész, rendező (javasolt pl. Hevesi Sándor). – Realizmus és naturalizmus, Ibsen és az analitikus dráma. – Csehov és Sztanyiszlavszkij: a lélektani realizmus, a csehovi dramaturgia. – Brecht színháza és drámái: az epikus szerkezet, elidegenítési effektusok. – A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói: egy-egy meghatározó színházi irányzat és korszakalkotó színházi műhely, néhány jelentős színész, rendező és kiemelkedő drámaíró és művei. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Romantika, realizmus és naturalizmus, elidegenítési effektus, abszurd, groteszk.

Tematikai egység	Drámajáték és improvizáció	Órakeret N: 5 óra E: 5 óra L: 2 óra
Előzetes tudás	A drámajátékos tevékenységek tudatos használata, céljuk, fejlesztési feladataik ismerete. Részvétel csoportos tevékenységekben, irányító és irányított helyzetben. Részvétel a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésében, önálló vélemény kialakítása és megfogalmazása. Színházi stílusok alkalmazása improvizációkban. Különböző konkrét és metaforikus kifejezésformák alkalmazása improvizációkban.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A kommunikációs képesség, a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlesztése. Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztése. Színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazása gyakorlati tevékenységben. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és a ritmusérzék fejlesztése.</p>
<p align="center">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Részvétel az ismeretek feldolgozását és az alkotó tevékenységet segítő dramatikus tevékenységekben (a szaktanár választása szerint):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az alkalmazott dramatikus tevékenységek (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma stb.) különböző fajtáinak, eszközeinek, alkalmazási céljainak megismerése. – Fejlesztő és szinten tartó beszédgyakorlatok. – Koncentrációs, bemelegítő és lazítógyakorlatok. – Helyzetgyakorlatok. – Ritmusgyakorlatok. – Ön- és társismereti gyakorlatok. <p>Improvizáció</p> <ul style="list-style-type: none"> – Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, cselekményváz (jelenetváz) alapján. – Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, valamint színházi stílusok elemeinek alkalmazásával. – Mozgásos improvizáció tánc-, illetve mozgásszínházi technikák alkalmazásával. <p>A tánc- és mozgásszínházi technikák alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szituáció megfogalmazása állóképben és mozdulatsorral. – Történet szerkesztése és megjelenítése mozdulatsorral. 	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Stílus, karakter, párhuzam, ellentét, sűrítés, harmónia-diszharmónia, fokozás, tér.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>Alapszintű színházi alkotómunka</p>	<p>Órakeret N: 8 óra E: 8 óra L: 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az elsajátított dramatikus eszköztár felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során.</p>	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A koncentrált csapatmunka, az együttműködés fejlesztése. Tudatos és irányított kifejezőképesség. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és a ritmusérzék. A beszédképesség, hallás és hangképzés fejlesztése. Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek.</p>	
<p align="center">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		

<p>Az alábbi tevékenységek közül válogatva a szaktanár és/vagy a tanulók döntése szerint:</p> <p>Vers-, próza- és monológmondás</p> <ul style="list-style-type: none"> – A színpadi beszéd alapvető kritériumainak ismerete és alkalmazása. – Egy-egy vers, próza vagy drámai monológ értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>Egyéni vagy közös daléneklés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy dal értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>Szerkesztett játék</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerkesztett játék létrehozása, bemutatása. – Jelenet, jelenetsor, előadás tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. <p>Alkotó közreműködés színházi előadás létrehozásában, bemutatásában.</p> <p>Közreműködés a színházi előadás egyéb produkciós munkáiban (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, koreográfia, képi rögzítés stb.).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Előadóművészet, vers- és monológmondás, szerkesztett játék, ünnepi műsor, diákszínházi előadás.

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret N: 4 óra E: 4 óra L: 2 óra
Javaslat	Az előző témakörökben tárgyalt ismeretek elmélyítése, a más művészeti ágakhoz köthető kapcsolódási pontok felismerése, értelmezése.	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret N: 1 óra E: 1 óra L: 1 óra
Javaslat	A tanár által meghatározott formában, a tanulókkal egyeztetve.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló reális önismerettel rendelkezik.</p> <p>Kommunikációs tevékenysége tudatos mind a hétköznapi, mind a művészi önkifejezés során.</p> <p>Képes a koncentrált, önálló tevékenységre és csapatmunkára.</p> <p>Gondolkodásmódja alkalmas az alapszintű alkotótevékenységre.</p> <p>Ismeri a színházi és a drámai formanyelv és dramaturgia alapjait, a korszakalkotó drámaírókat, illetve műveiket, és képes azok értő befogadására.</p> <p>Ismeri a színháztörténet jelentős alkotásait és alkotóit, képes azok értő befogadására.</p> <p>Nyitott a különböző művészetekre.</p>
---	---

	Aktívan részt vesz az alapszintű alkotói tevékenységben, alkalmazza az elsajátított képességeket és ismereteket az érettségi vizsgán és a mindennapokban.
--	---